

Latvijas reģionālo televīziju sižetu vērtējums par periodu no 01.01.2017 – 30.06.2017

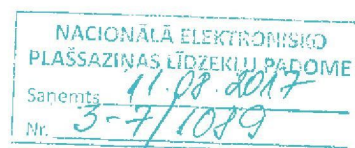
Latvijas reģionālo televīziju vērtējums ietver sevī materiāla apkopojumu, kurš veikts par Latgales Reģionālo TV, Skrundas TV un partneru televīzijas, Vidzemes TV un TV Spektrs. Sižeti tika iekļauti Latvijas Televīzijas "Dienas ziņās", katru dienu vidēji 3 sižeti no dažādiem novadiem. Reģionālo TV ziņu sižetu iekļaušana Latvijas Televīzijas ziņās, ir veids kā padarīt dažādāku informatīvo telpu, kā arī veidot caurredzamāku satītājiem mediju dienas kārtību.

Novadu ziņu vēstījums tiek veidots par aktualitātēm, kas norisinās dažādās pilsētās, apskatītās nozares ir saistītas ar lauksaimniecību, medicīnu, politiku, kultūru un izglītību. Pilsētas, kuras tiek visbiežāk apskatītas ziņu sižetos ir novadu centri, tādi kā Rēzekne, Talsi, Valmiera, Daugavpils, Liepāja, Kuldīga utt., tomēr tiek veltīta uzmanība arī mazākam pilsētiņām un ciematiem novados.

Latvijas reģionālo televīziju ziņas ataino Latvijas iedzīvotāju ikdienu, sasniegumus, kā arī svarīgus starptautiskos un valsts mēroga notikumus. Reģionālo televīziju pienesums mediju dienas kārtībā ir daudz pozitīvu ziņu, kas veicina savas valsts nozīmīguma apzināšanos, iedvesmo Latvijas iedzīvotājus uz labiem darbiem un attīstību, ieaudzina patriotismu. Piemāram, janvārī Vidzemes televīzija radīja sižetu par skolnieci no Valmieras, kura izveidojusi komiksu par slaveno Latvijas soļotāju Jāni Daļiņu, kura vārdā nosaukts arī Valmieras stadions.

Novadu ziņu mērķi ir informēt par notikumiem un cilvēkiem Latvijas novados, par to ikdienu, kas ne vienmēr nokļūst centrālo mediju redakciju redzeslokā. Šie sižeti var iedvesmot cilvēkus arī citos novados mainīties un uzlabot vidi, kurā viņi atrodas. Tomēr tiek vēstīts arī par situācijām, kas nebūt nav pozitīvas, piemēram, par slimnīcu, skolu slēgšanām u.tml.

Sižeti tika vērtēti, izskatot to tematus un saturu, veidotājus un dalībnieku nozīmi un ietekmi. Lai vērtējuma robežas nebūtu izplūdušas, pārskats balstās uz Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes (NEPLP) nolikumā "Par sabiedriskā pasūtījuma, kuru pilda komerciālie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi, veidošanas kārtību un vērtēšanas principiem" ievietotā novērtēšanas kritēriju sadaļa.

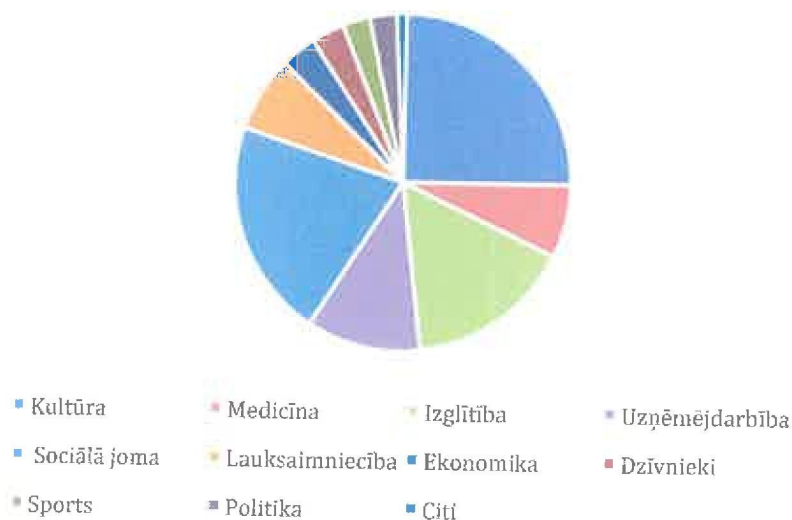

Sižetu istrādes principi televīzijām ir līdzīgi, tādēļ analīze ir vispārēja un apkopojoša, tomēr atbilstoši izvēlētajām vērtēšanas kategorijām un kritērijiem, ir izdalīti katras televīzijas principi.

Visbiežāk pārraidītie ziņu sižeti ir veidoti Latgales Reģionālajā televīzijā, to var skaidrot ar to, ka Latgale ir lielākais reģions Latvijā, tāpat Vidzemes TV un TV Spektrs ziņu sižeti “Dienas ziņās” tiek iekļauti gandrīz katru dienu.

Kopā tika skatīti 182 sižeti. Tie tika izvēlēti jauktā kārtībā. Apkopojumā ir izvērtētas populārākās sižetu kategorijas, televīzijas un novadu aktivitāte.

Kategorijas

Sižetu tematikā populārākā (aizņem ceturtdaļu no ziņām) ir kultūra, 21 % sižetu ir sociālā joma, izglītībai tika veltīts 21 % no ziņu sižetiem, tam seko uzņēmējdarbība – 11 %, lauksaimniecība – 7,2 %, medicīna – 7 % utt..

Televīzijas

- Latgales Reģionālā televīzija
- TV Spektrs
- Vidzeme TV
- Kurzeme TV
- Skrundas TV
- Aizputes TV
- Talsu TV

Visbiežāk reģionālo novadu televīziju ziņu sižeti tika veidoti Latgales Reģionālajā televīzijā – 23 %, TV Spektrs – 22 %, Vidzemes TV – 16 %, Kurzemes TV – 14%, Skrundas TV – 11%, Talsu TV un Aizputes TV – 7 %.

Temats un saturs

Temati, kuri ir sižetu pamatā, ir stāsti par latviešiem, par viņu ikdienu Latvijā un arī ārzemēs. Visbiežāk sižetu temats un saturs ir saistīts ar kultūru un ar to saistītām jomām. Ņemot vērā, ka to ir daudz – māksla, mūzika, dejas, kultūras pasākumi, svētki, teātris, kino u.c. kultūras nozares, tās aizņem apmēram 25 % no sižetu skaita. Jau pirmajā gada dienā tika raidīts Vidzemes TV sižets par Valmieras teātra labākajiem aktieriem, režisoriem un izrādēm.

Analzējot šo kategoriju, ziņas par kultūru sniedz ieskatu par nozīmīgiem novadu un to personību sasniegumiem un nozīmīgumu Latvijai – Pauļa Postāža izstāde Kuldīgā, festivāls Ikšķilē “Skatuve ikvienam”, Meteņu svinēšana, Sieviešu dienai veltīts rallijs Jēkabpilī, festivāls “Nāc līdzās!”, Balvos izveidotā āra bibliotēka u.c. ziņu sižeti par šādiem pasākumiem sniedz pozitīvu informācijas devu skatītājiem, kā arī izglīto.

Vēl viena no populārākajām tēmu kategorijām ir valsts struktūru darbs un sociālā joma. Šai kategorijai tiek pievērsta uzmanība, jo tas skar visu Latvijas sabiedrību – skolēnus, pensionārus, uzņēmējus, utt.. TV Spektrs veidoja sižetu par Valsts policijas struktūru centralizēšanu, kas kā pirmo skāra Zemgales novadu un tās iedzīvotājus. Tas ir nozīmīgs temats arī citu novadu iedzīvotājiem, jo sniedz ieskatu, kādas izmaiņas būs jāsagaida, to nozīmīgumu, plusus un mīnusos. Šis temats bieži pārklājas arī ar citām kategorijām, lauksaimniecību, izglītību un medicīnu, jo tie ir cieši saistīti, kā arī sižetos bieži tiek iekļauts attiecīgo valsts struktūrvienību speciālistu viedoklis. Tas ir nozīmīgs temata atklāšanas punkts un kritērijs, jo sniedz pilnveidīgāku temata izklāstu.

Sekojoot sižetiem, var ievērot atbilstību kritērijiem, jo temata izsklāsts un sižeta saturs veic savas funkcijas, kas pierāda, ka darbu veic profesionāļi, tomēr sižeta plāns ir diezgan vienveidīgs visām reģionālajām televīzijām, jo ziņas ir laucīņš, kur 3-4 minūšu garā sižetā ir jāsniedz pietiekami liels informācijas daudzums skatītājam, kas ietver problēmas izsklāstu un iztirzājumu, kā arī piedāvā objektīvu viedokļu izklāstu un potenciālos risinājumus.

Sociālās jomas jautājumi ir aktuāli vienmēr, jo sabiedrība mainās, kā arī mainās valsts iestāžu darbs šajā jomā. To ietekmē dažādi apstākļi, tāpēc sižeti, kas par šo jomu ir jāzina novadu iedzīvotājiem. Pirmsvēlēšanu un vēlēšanu laikā sižeti ir par iecirkņu darbu un ar vēlēšanām saistītajiem pasākumiem novados. Jaunu ēku celšana vai atjaunošana arī parādās, kā viens no sociālās jomas elementiem, jo ir saistīts ar sabiedrības iesaisti. Talsu Televīzija stāsta par Kūļciema baznīcas atjaunošanu, kas notiek, pateicoties brīvprātīgajiem novada iedzīvotājiem. Novadu ziņas diezgan bieži ietver sižetus par apkārtējās vides uzlabošanu un labiekārtošanu. Tas liecina par labvēlīgu vidi dzīvošanai, ģimenes veidošanu ārpus lielpilsētām un mazpilsētu attīstīšanos.

Izglītības iespēju reprezentācija vai citu, ar izglītību saistītu jautājumu atspoguļošana ziņu sižetos rada ieskatu par vispārējo ainu Latvijas novados. Par aroda apgūšanas iespējām Jēkabpilī, Latgales Reģionālā televīzija veidoja sižetu, kas atklāj par iespējām macīties profesiju darbu vietā, kā arī nemeklēt darbu ārpus savas dzimtās pilsētas.

Mazāk apskatītie temati ziņās, 1- 3 % ir sports, kas vairāk tiek izcelts siastībā ar masveidu sporta aktivitātēm novados. Ceļu stāvokļa jautājumiem īpaša uzmanība tiek pievērsta pavasarī, jo daudzu lauku ceļu, kurus ikdienā izmanto novada iedzīvotāji, stāvoklis nereti ir katastrofāls. Uzņēmējdarbības kategorija vairāk tiek saistīta ar uzņēmēju iedrošināšanu uzsākt savus projektus arī mazākajās Latvijas pilsētās, tomēr šīs tēmas bieži pārklājas ar citām tēmām.

Temata atspoguļošanā svarīgs kritērijs ir arī vizuālais materiāls, kam arī ir jāizpilda savas funkcijas un ir jābūt objektīvam, jāatbilst tekstam un saturam, kā arī jāveicina sižeta izprašana auditorijā. Visas reģionālās televīzijas izpilda šo punktu, sniedzot kvalitatīvu video materiālu, kas atbilst ziņu formātam.

Veidotāji un dalībnieki

Katras reģionālās televīzijas ziņu sižetu veidotāji ir profesionāli žurnālisti, kas veido sastrādājušos komandu. Veidotāju skaits katrā televīzijā atšķiras, piemēram, TV Spektrs ziņu veidotāji ir S. Leitāne, savukārt Vidzemes TV ir vairāki žurnālisti, L. Akmentiņa, S. Zariņa, arī LRT ir lielāks žurnālistu skaits.

Sižetos piedalās 3-4 dalībnieki, katram ir sava loma, parasti ir galvenais varonis, speciālists, kā arī persona, kura reprezentē sabiedrības viedokli – novada iedzīvotāji, pasākumu dalībnieki utt.. Atbilstoši tēmai izvēlētas personas, kam parasti ir noteikta loma ziņā. Tie ir nozaru speciālisti, amatpersonas, kas paskaidro situāciju un analizē to atbilstoši tēmai. Galvenie varoņi parasti ir pasākumu organizatori, personas, par kurām tiek veidots sižets. Katra loma atklāj tēmas daudzpusīgumu, lai ziņa būtu objektīva un netiktu pozicionēta. Dalībnieku kompetence ir svarīgs kritērijs kvalitatīva materiāla izveidei un, ņemot vērā, ka sižeta garums ir vidēji trīs minūtes, ļauj piesaistīt pietiekamu dalībnieku skaitu un izanalizēt situāciju.

Aprīlī Latgales reģionālā televīzija veidoja sižetu par Latgales SEZ, sižetā piedalījās trīs dalībnieki, kas pārstāvēja katrs savu pusi – projekta veidotājs – speciālists, otrs dalībnieks pārstāvēja vērtētāju/komisijas pusi, trešais dalībnieks pārstāvēja pusi, kas vēlas iesaistīties konkrētajā projektā. Šis ir veiksmīgs piemērs, kas aptver sižeta struktūru veidošanu, balstoties uz dalībniekiem.

Nozīme un ietekme

Jau vairākkārt tika minēts, ka reģionālo novadu ziņas ir biežāk neformālas un informatīvas, tomēr daļa ziņu tiek veltītas aktuāliem un pēkšņiem notikumiem, kas skar visu Latviju. Ziņu aktualitātes veidojas atkarībā no gada laika perioda. Gada sākumā tiek akcentēta uzmanība uz jaunumiem un izmaiņām, kas notiks visa gada laikā novada sturktūrās un visās aktuālajās jomās. Pavasarī aktuālākās tēmas ir ceļu stāvoklis un lauksaimniecība, pašvaldību vēlēšanas, vasarā vairāk tiek akcentēta uzmanība uz sportu, tūrismu, svētkiem un festivāliem, rudenī – izglītības joma, ziemā – gada apkopojums, svinības u.tml..

Reģionālo televīziju radītās ziņas raksturo novadu un reģionu, tā ir primārā televīzijas radītā darba nozīme. Savu novadu personību cildināšana, atskats uz notikumiem un pasākumiem, izmaiņas sabiedrībai nozīmīgajās jomās, kas ietekmē ne tikai reģionus, bet visu Latviju. Mediju dienas kārtības papildināšanu ar novadu ziņām veido kopējo valsts tēlu, reprezentē kopējo situāciju valstī, tai svarīgos notikumus un aktualitātes. Valsts tēla veidošana iekļauj sevī visas sabiedrības tēla veidošanu, raksturo un vēsta par daudzveidīgām iespējām novados. Aktuāli valsts tēla veidošanā ir radīt objektīvu ainu, aicināt sabiedrību diskutēt un rīkoties, lai uzlabotu stāvokli un risinātu problēmas. Tā, piemēram, Skrundas TV jūnijā pievērsa visas valsts uzmanību Rudbāržu pagastam un tajā darbošajai riepu pārstrādes rūpnīcai, kuras darbības rezultātā pagasta ciematu iedzīvotāji cieš no smakas, kas izplatās no rūpnīcas.

Aktuālu jautājumu risināšana un sabiedrības atbildības audzināšana ir vēl viens nozīmīgs ietekmējošs faktors, vēstot par notiekošo Latvijas novados, citu reģionu iedzīvotāji var gūt mācību, vai piemēru, kā mainīt un izmantot to savā novadā. Šis faktors ir nozīmīgs, jo ietekmē visas sabiedrības grupas un veicina cieņas izrādīšanu, palīdzības pievēršanu līdzcilvēkiem. Ļoti nozīmīgi ir mācīt sabiedrībai skatīties plašāk, domāt, rīkoties - tas atbilst reģionālo televīziju mērķiem.

Ieteikumi

Kopumā katras televīzijas ziņas tiek veidotas pēc viena principa, sižetu plāns neatšķiras, tomēr katrai televīzijai ir savas stiprās un vājās puses.

Latgales Reģionālā televīzija – aptver visu Latgales novadu, ražo lielu skaitu ziņu, ir izveidota laba komanda, kas veido izvērstus un kvalitatīvus sižetus. Varētu sižetos vairāk pievērst uzmanību sabiedrības viedoklim un veidot radošāku plānu video materiālam.

TV Spektrs – ļoti aktīva reportiera un operatora komanda, veido lielu skaitu sižetu, uzmanība tiek pievērsta ne tikai novada centriem, bet arī mazāk apdzīvotām vietām, plašs tēmu apskats. Sižetus varētu veidot analītiskākus, ietvert lielāku viedokļu daudzpusīgumu.

Vidzemes TV – Izvērsti temati, interesanti pievērsta uzmanība sociālajiem jautājumiem (materiāli, kuros žurnālisti dodas “izjust uz savas ādas” problēmu). Jāpievērš lielāka uzmanība video materiāla kvalitātei.

Kurzemes TV – kvalitatīvi sižeti, izvērsti temati, labs video noformējums. Biežāk prasās ziņas, notikumi, kas notiek ārpus novada centrālajām zonām.

Aizputes TV – radoši, dinamiski sižeti. Varētu lielāku uzmanību veltīt plašākam problēmas izklāstam un viedokļu dažādībai.

Skrundas TV – daudz sižetu ar kultūras ziņām un pasākumiem, varētu pievērst uzmanību vairāk arī citiem tematiem.

Talsu TV – spilgti atspoguļots Talsu novads un pilsēta, tiek cildinātas personības un notikumi. Varētu papildināt sižetus ar cilvēkiem un notikumiem citās reģionu vietās.

Ieteikumi visām televīzijām

- Veidot personīgāku materiālu kas uzrunātu jauniešus, runātu par perspektīvām valstī.
- Veidot analītiskākus sižetus, izpaust kādu tēmu vai problēmu vairākos sižetos, veidot mazāk atskatus.

- Izmantot jaunākās tehnoloģijas, kas pavertu iespējas dažādiem žurnālistikas paņēmieniem, radītu dinamiskākus video.
- Ziņās vairāk stāstīt arī par citu tautību iedzīvotāju ikdienu, sasniegumiem un rūpēm.
- Iesaistīt pilsonisko žurnālistiku, padarot ziņas tuvākas skatītājiem.
- Atspoguļot daudzpusīgākus viedokļus, lai palielinātu ieinteresētāko auditoriju.
- Personalizēt ziņu ar skatītāju, uzsverot ziņas nozīmīgumu valsts mērogā.

Latvijas Universitātes Komunikācijas un inovāciju departamenta

Mediju direktors

Mag.soc. Rolands Tjarve

